

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno disertantky:	Gabriela Prokopová
Téma práce:	Aktuální otázky právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb
Rozsah práce:	446 308 znaků včetně mezer a poznámek pod textem (dle prohlášení disertantky ze dne 8. 1. 2023)
Datum odevzdání práce:	11. 1. 2023 (v elektronické i tištěné podobě)

1. Aktuálnost (novost) tématu

Disertantka předložila kvalifikační práci, ve které se zabývá tématem přesahujícím do různých oborů. Pro jeho zpracování tak bylo nutné propojit dvě roviny – právo a mediální studia. Uvedené samozřejmě poněkud zjednoduší, jelikož témata týkající se zmíněných oborů jsou ovlivněna i jinými společenskými vědami, přičemž audiovizuální mediální služby jsou pak značně ovlivněny i technickými obory. Mediální oblast se zejména v důsledku nových technologií vyvíjí natolik dynamicky, že odborná literatura ne vždy reflektuje aktuální otázky. Uvedené se pak týká i právních předpisů, což ostatně disertantka velmi přiléhavě vyjádřila na s. 8 její práce: *„Právní úprava audiovizuálních mediálních služeb se s ohledem na svůj předmět také vyvíjí a mění, pokouší se udržet krok s technologickým pokrokem a často se snaží regulovat (téměř) neregulovatelné.“* Jedná se tedy o téma, které je velmi aktuální a kterému je vhodné se věnovat.

V této souvislosti stojí rovněž za zmínku, že se v odborné diskuzi dlouhodobě objevují úvahy ohledně toho, zda je televize v současné době stále ještě relevantním médiem a zda nebude její postavení spíše upozadřováno. Ostatně autorka na uvedené poukázala již v první větě její práce: *„Ačkoliv se o konci televize hovoří již mnoho let, zatím zřejmě nenastal.“* Dle mého názoru „konec televize“ (např. na rozdíl od tištěných periodik) v příštích desetiletích nelze očekávat, jelikož sice se vyvíjí struktura obsahu audiovizuálních mediálních služeb, avšak nic to nemění na tom, že „televize“ je médiem nevyžadujícím ze strany diváků žádnou aktivitu při přijímání obsahu, resp. mediálních sdělení, což je mj. důvodem, pro který bude patřit i v budoucnu mezi nejvyhledávanější média.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Disertantka si zvolila velmi náročné téma, jehož zpracování předpokládá obsáhlé teoretické znalosti, a to nejen z oboru práva, resp. různých jeho oblastí, ale i z oboru mediálních studií. Odborné texty, ve kterých dochází k propojení uvedených oblastí, bývají bohužel často jednostranné či terminologicky nepřesné, což je samozřejmě ovlivněno tím, že ne každý právník se současně orientuje v mediálních studiích a jejich terminologii a naopak. Z textu hodnocené práce je však zřejmé, že disertantka se odborně orientuje v obou oblastech a napříč její prací vhodně a korektně propojuje teoretické právní úvahy se současnou právní úpravou, judikaturou, jakož i se závěry mediální nauky. Vhodným příkladem uvedeného je subkapitola č. 6.3 *Česká televize v organizaci veřejné správy*, ve které autorka obsáhle pojednává o postavení České televize z hlediska organizace veřejné správy, což je velmi složitá otázka, přičemž se dokázala vypořádat s nejrůznějšími argumenty, poukázala na jejich úskalí a vhodně doplnila i svůj kritický pohled. Naznačený přístup velmi oceňuji.

K použitým metodám při zpracování práce se autorka vyjádřila v úvodu práce na s. 12-13: *„Při zpracování disertační práce bylo postupováno v souladu s metodologickými přístupy, které jsou běžně aplikovány v oboru teoretických právních věd. Základní metodou psaní je metoda deskriptivní a analytická. Pro pochopení současného významu klíčových pojmů a institutů bylo*

využito především historické a koncepční analýzy. [...] Tam, kde to bylo účelné, byla využita taktéž metoda komparace. Komparativní metoda byla využita zejména při srovnávání odlišných přístupů k regulaci audiovizuálních mediálních služeb v zahraničí. [...] Práce je propojením teoretických a empirických poznatků, jejichž východiskem je kritický pohled na současnou českou právní úpravu audiovizuálních mediálních služeb v kontextu specifik proměnlivosti trhu audiovizuálních mediálních služeb, technologického, technického a společenského vývoje v dané oblasti a požadavků unijního práva. Metoda empiricko-quantitativní byla využita především k získání dat o vývoji na trhu audiovizuálních mediálních služeb; tato data pak byla buď porovnávána s tehdy platnou právní úpravou či využívána ke kritické analýze příslušné právní úpravy.“ Veškeré naznačené metody lze v disertační práci spatřovat a lze je považovat za vhodné při zpracování závěrečné práce tohoto typu.

3. Formální a systematické členění práce

Disertační práce se kromě úvodu a závěru člení celkem do jedenácti kapitol. V první kapitole se autorka věnuje vývoji audiovizuálních mediálních služeb v České republice, konkrétně pak počátkům a zahájení televizního vysílání, jeho transformaci po roce 1989 a dalším otázkám, pokud jde o technologický vývoj. Ve druhé kapitole se věnuje klíčovému pojmu audiovizuální mediální služby. V kapitole třetí vymezuje právní rámec řešené problematiky. Kapitola čtvrtá je stručně věnována regulačním orgánům. V páté kapitole se autorka zabývá problematikou oprávnění k provozování audiovizuálních mediálních služeb. Kapitola šestá se zabývá Českou televizí a duálním systémem médií. V kapitole sedmé se autorka věnuje způsobům financování audiovizuálních mediálních služeb. Kapitola osmá je zaměřena na povinnosti provozovatelů (poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb), resp. na vybrané z nich, které autorka považuje za nejdůležitější. Kapitola devátá se věnuje otázkám objektivitě a vyváženosti. Kapitola desátá je zaměřena na oznámení ve veřejném zájmu. Poslední kapitola se pak zabývá odpovědností poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb.

Pokud jde o formální a systematické členění práce, disertantka postupovala logicky a jednotlivé kapitoly na sebe navazují.

4. Vyjádření k práci

Nejprve bych na tomto místě rád uvedl, že z textu disertační práce je zřejmý opravdový zájem autorky o vybrané téma. Upřímnost jejího zájmu se samozřejmě promítla i do obsahu disertační práce, která je psána nejen velmi poctivě a pečlivě, ale i čtivě.

Jak jsem již naznačil výše, disertantka si vybrala interdisciplinární téma, u kterého si nelze vystačit pouze s právními závěry. V kvalifikačních pracích, resp. obecně v odborné literatuře bývá propojení práva s mediálními studii často problematické, jelikož texty jednotlivých autorů bývají jednostranné, což je pochopitelné, když např. právník nedisponuje znalostmi (a často ani neovládá terminologii) z mediálních studií a naopak. Snad jen výjimečně se stává, aby obě roviny byly odborně vyvážené, nicméně autorce se to v její kvalifikační práci podařilo. Prokázala tedy, že se orientuje nejen v oblasti práva, ale i v oblasti mediálních studií, což je pro kvalifikační práci jednoznačně přidaná hodnota.

Vybrané téma není snadno uchopitelné, což ostatně souvisí s již uvedeným, kdy se autorka věnuje něčemu, co je (nejen z hlediska práva) neohraničené a dle mého názoru neohraničitelné. Jak vyplývá z názvu práce, autorka se zaměřuje na aktuální otázky audiovizuálních mediálních služeb, resp. na vybrané z nich, které nastínila v úvodu disertační práce na s. 10. Ve vztahu k nim pak na s. 11 uvádí, že pro učinění závěrů o stavu současné právní úpravy audiovizuálních služeb si zvolila několik užších témat a následně vysvětluje, pro jaké důvody si vybrala právě tato témata. Výběr hodnotím jako logický a autorka skutečně obsáhla stěžejní otázky.

Kladně hodnotím, že disertantka se nesnažila zpracovat toliko popisnou závěrečnou práci, ale naopak napříč celou prací polemizuje s textem právních předpisů, se závěry judikatury či právní a mediální nauky a podává vlastní kritické úvahy. Autorka jde ve svých úvahách skutečně do hloubky. Postupuje zcela logicky, a to nejprve od spíše deskriptivních kapitol, ve kterých však neschází vlastní úvahy, až po zcela konkrétní kapitoly, v nichž jsou vždy na konci shrnuty dílčí závěry, což lze ocenit. Rovněž je třeba ocenit, že autorka pracovala se skutečně velkým množstvím české i zahraniční odborné literatury a judikatury, o čemž svědčí i bohatý poznámkový aparát. Kladně hodnotím i množství použitých zdrojů z oblasti mediálních studií.

Rád bych na tomto místě taktéž vyzdvihl, že při úvahách o duálním systému autorka připomíná, že komerční média nemusí být nutně zakládána výhradně za účelem zisku (s. 75 an.). Tato skutečnost je v odborných právních textech *de facto* téměř vždy opomíjena, proto považuji za vhodné na to zvláště poukázat. A konečně je důležité uvést, že dílčí výstupy kvalifikační práce byly autorkou publikovány, a to v recenzovaných časopisech a recenzovaných konferenčních sbornících (jejich výčet je uveden na s. 14 disertační práce).

Pokud jde naopak o připomínky k práci, je škoda, že se autorka některým otázkám nevěnovala více do hloubky. Je tak škoda, že se autorka podrobněji nevěnovala rozdílu mezi státní televizí (o které se zmiňuje např. na s. 77 nebo na s. 81) a televizí veřejné služby. Uvedené by si dle mého názoru zasloužilo více rozpracovat, zvláště když pojem státní televize je leckdy skloňován ze strany zákonodárců a někteří by se k tomuto konceptu chtěli dokonce přiklonit, což veřejně deklarují. Rovněž je škoda, že v kapitole č. 11 *Odpovědnost poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb* se autorka nevěnuje trestní odpovědnosti, zvláště pak s přihlédnutím k tomu, že jsou stále častěji podávána oznámení o skutečnostech nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, přičemž Česká televize je jako právnická osoba trestně odpovědná. A konečně bych měl připomínku k závěru práce, ve kterém autorka shrnuje výsledky a podává odpovědi na pět základních výzkumných otázek. Je však škoda, že autorka na tomto místě nekonkretizuje úvahy *de lege ferenda*, i když řadu z nich lze nalézt v dílčích závěrech jednotlivých kapitol. Právě v případě závěru by se takové shrnutí nabízelo.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Disertantka vymezila cíl práce na s. 9-10 takto: „ <i>Tato disertační práce si proto klade za cíl pojednat o právní úpravě audiovizuálních mediálních služeb v České republice s ohledem na výzvy, kterým právní úprava aktuálně čelí a kterými je současně třeba se zabývat, jakož i s ohledem na dopady, které na audiovizuální mediální služby sama má. Na uvedené téma nahlížím z perspektivy správního práva a právě v oblastech, které jsou regulovány správním právem, hledám odpovědi na své otázky.</i> “ Následně na s. 10 vymezila pět základních výzkumných otázek, na které v práci hledá odpovědi. Disertantka stanovený cíl naplnila, resp. našla odpovědi na položené otázky a učiněné závěry pak mj. přehledně a srozumitelně shrnuje jednak v dílčích závěrech k jednotlivým kapitolám, ale i v závěru disertační práce (s. 152-159).
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení	Disertantka jednoznačně prokázala samostatnost při zpracování kvalifikační práce. Pokud jde

práce z hlediska plagiátorství	o zhodnocení práce z hlediska plagiátorství, dle protokolu o výsledku kontroly disertační práce vykazuje tyto výsledky: Počet podobných dokumentů: 227 Maximální podobnost: 14 %
Logická stavba práce	Disertantka postupovala logicky, od vývoje audiovizuálních mediálních služeb v České republice, přes vymezení základních pojmů, právního rámce, až po konkrétní oblasti a jejich problémy. Jednotlivé kapitoly jsou provázány a navazují na sebe.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Autorka pracovala s řadou českých i zahraničních zdrojů, a to jak pokud jde o odbornou literaturu, tak judikaturu. O uvedeném svědčí i velmi rozsáhlý poznámkový aparát. Zvláště kladně pak hodnotím bohaté zastoupení zdrojů z oblasti mediálních studií.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka se v disertační práci neomezila pouze na deskripci, ale podává vlastní kritické úvahy. Autorka se zpracovanému tématu věnovala do hloubky.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Formální úprava práce je velmi pečlivá. Snad jen u poznámek pod textem bych doporučoval zvolit jiné řádkování než jednoduché, v důsledku čehož působí obsáhlé poznámky poněkud nepřehledně. Dále je vhodné uvést, že práce obsahuje celkem dvě tabulky (s. 59-60).
Jazyková a stylistická úroveň	Výborná. V tomto směru nemám jedinou připomínku. Dále bych na tomto místě rád uvedl, že autorka velmi dobře ovládá právní jazyk a pokud jde o odbornou terminologii, výborně se orientuje nejen v právu, ale i v mediální nauce.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

1) Autorka napříč kvalifikační prací poukazuje na roztržitost právní úpravy audiovizuálních mediálních služeb. Bylo by dle jejího názoru možné (a vhodné), aby došlo ke sjednocení vnitrostátní právní úpravy?

2) V subkapitole č. 7.3 *Televizní poplatky „jinak“ a další způsoby financování veřejnoprávních médií* autorka podává velmi zajímavé úvahy o tom, že televizní poplatky upravené ve vnitrostátním právním řádu nejsou jediným možným způsobem financování médií veřejné služby. Bylo by dle názoru autorky možné některý z uvažovaných institutů aplikovat i v českém právním řádu? V případě kladné odpovědi by mě zajímaly případné problémy, které by autorka spatřovala.

3) Autorka na několika místech disertační práce zmiňuje Kodex České televize, ale současně se tomuto dokumentu blíže nevěnuje a nezmiňuje se ani o jeho smyslu a účelu, což je škoda. V rámci ústní obhajoby bych proto uvítal, pokud by autorka mohla uvést její názor, pokud jde o proces schvalování tohoto dokumentu a příp. zda by v tomto směru preferovala

legislativní změny. Rovněž by mě zajímal názor autorky na (ne)aktuálnost Kodexu České televize v současné době, např. z hlediska prostředí sociálních sítí.

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Práci doporučuji k obhajobě před příslušnou komisí pro obhajobu disertační práce.
---	--------------	--

V Praze dne 9. 2. 2023

JUDr. Ing. Martin Adamec, Ph.D.